

SYLABUS
DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2023-2026

Rok akademicki 2025/2026

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	KOMUNIKACJA ALTERNATYWNA I WSPOMAGAJĄCA
Kod przedmiotu	L 45
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Kolegium Nauk Humanistycznych Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Kierunek studiów	Logopedia z nauczaniem języka polskiego jako obcego
Poziom studiów	Studia pierwszego stopnia (licencjackie)
Profil	Ogólnoakademicki
Forma studiów	Studia stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	Rok III, semestr 6
Rodzaj przedmiotu	kierunkowy
Język wykładowy	Język polski
Koordynator	Dr hab. Agnieszka Myszka, prof. UR
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	Mgr Aneta Kotowicz-Urban

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jaki?)	Liczba pkt. ECTS
6	15	15	-	-	-	-	-	-	2

1.2. Sposób realizacji zajęć

zajęcia w formie tradycyjnej

zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

ćwiczenia – zal. z oceną

wykład – zal. bez oceny

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Znajomość psychologii rozwojowej

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE**3.1 Cele przedmiotu**

C1	zdobycie przez słuchaczy wiadomości na temat stosowanych współcześnie metod wspomagania ogólnego rozwoju oraz komunikowania się pozajęzykowego;
C2	nabycie przez słuchaczy umiejętności programowania terapii i usprawniania umiejętności komunikacyjnych osobom z trudnościami w komunikacji werbalnej;

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych i do efektów ze standardu kształcenia nauczycieli
EK_01	Student/ka zna i rozumie w zaawansowanym stopniu fakty, teorie i metody dotyczące terapii logopedycznej osób z trudnościami w komunikacji werbalnej; zna przyczyny tego rodzaju zaburzeń oraz metodologię postępowania logopedycznego wobec takich pacjentów	K_W01
EK_02	Student/ka zna i rozumie metody komunikacji alternatywnej i wspomagającej, rozumie rolę elementów niewerbalnych w komunikacji, zna zagadnienia wizualizacji mowy; zna ograniczenia dla rozwoju mowy wynikające z uszkodzeń lub zaburzeń różnego typu	K_W07 E.1L.W3
EK_03	Student/ka wstępnie ocenia opóźnienia lub nieprawidłowości w rozwoju ogólnym jednostki, prowadzące do problemów w komunikacji werbalnej, wykorzystuje standaryzowane testy diagnostyczne, a także odczytuje i interpretuje wyniki badań medycznych w zakresie niezbędnym dla logopedy	K_U01
EK_04	Student/ka rozpoznaje, różnicuje i dokonuje kompleksowej diagnozy zaburzeń komunikacji werbalnej, a także podejmuje działania terapeutyczne i wspomagające komunikację, odpowiadające potrzebom pacjentów i ich rodzin; planuje i prowadzi terapię logopedyczną z wykorzystaniem nowej wiedzy, także z zakresu nauk medycznych; posługuje się różnymi metodami oraz narzędziami terapeutycznymi	K_U02
EK_05	Student/ka stosuje metody komunikacji wspomagającej i alternatywnej; wykorzystuje w pracy elementy komunikacji niewerbalnej uwzględniając potrzeby i możliwości pacjentów	K_U06 E.1L.U3
EK_06	ma przekonanie o sensie, wartości i potrzebie podejmowania działań terapeutycznych w środowisku społecznym; umie pracować w zespole przyjmując w nim różne role; odpowiednio wskazuje priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania	K_K02 E.1L.K2

3.3 Treści programowe**A. Problematyka wykładu**

Treści merytoryczne
Komunikacja alternatywna i wspomagająca - definicje, historia, zastosowanie, badania potwierdzające skuteczność metod AAC

Systemy komunikacji alternatywnej i wspomagającej - klasyfikacja, omówienie poszczególnych systemów – dotykowych, manualnych i graficznych
Grupy użytkowników AAC – charakterystyka poszczególnych grup, cele interwencji komunikacyjnej

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych

Treści merytoryczne
Wprowadzanie systemu AAC – dokonanie kompleksowej diagnozy dziecka przez zespół specjalistów, ułożenie indywidualnego programu rozwoju komunikacji językowej, określenie techniki porozumiewania się (lub kombinacji różnych technik); diagnoza: dojrzałości psychofizycznej, predyspozycji indywidualnych i umiejętności komunikacyjnych;
Pomoce do komunikacji alternatywnej i wspomagającej o różnym stopniu technicznego zaawansowania
Etapy pracy nad umiejętnościami komunikacyjnymi - przykłady ćwiczeń – filmy

3.4 Metody dydaktyczne

Wykłady

- Metody podawcze
- Wykład z prezentacją multimedialną
- Wykład problemowy

Ćwiczenia:

- ćwiczenia indywidualne,
- ćwiczenia w grupach,
- analiza nagrań (filmy instruktażowe),
- dyskusja

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć, ocena projektów, zadań, prezentacji)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw.)
EK_01	ocena głosów w dyskusji po wykładzie, ocena kolokwium zaliczeniowego	Wykład, ćwiczenia
EK_02	ocena głosów w dyskusji po wykładzie, ocena kolokwium zaliczeniowego	wykład ćwiczenia
EK_03	ocena zadań wykonywanych w trakcie ćwiczeń i w domu (konспекty zajęć terapeutycznych)	ćwiczenia
EK_04	ocena głosów w dyskusji po wykładzie, ocena kolokwium zaliczeniowego, ocena zadań wykonywanych podczas ćwiczeń	wykład ćwiczenia
EK_05	ocena zadań wykonywanych w trakcie ćwiczeń i w domu (konспекty zajęć terapeutycznych)	ćwiczenia

EK_o6	Obserwacja w trakcie zajęć, ocena głosów w dyskusji, ocena ćwiczeń, odpowiedzi w trakcie kolokwium zaliczeniowego	Wykład ćwiczenia
-------	---	---------------------

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

<p>Wykład: Zaliczenie bez oceny Warunkiem uzyskania zaliczenia jest czytanie literatury przedmiotu oraz czynny udział w dyskusjach po wykładzie. Efekty uczenia się w zakresie treści z wykładu są też weryfikowane na kolokwium końcowym w czasie ćwiczeń</p> <p>Ćwiczenia: Zaliczenie z oceną Ocena końcowa jest wypadkową ocen cząstkowych, które student otrzymuje za:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zadania wykonywane w domu (waga 1) • Zadania wykonywane na zajęciach (waga 1) • Aktywny udział w zajęciach – jedna ocena za cały semestr (waga 2) • Napisanie kolokwium końcowego (waga 3)
--

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	15W+15Ć
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, dyżurach)	3
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie do zajęć, • przygotowanie do kolokwium, • przygotowanie prezentacji/konspektu/pracy analitycznej • studiowanie literatury przedmiotu 	20
SUMA GODZIN	53
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	2

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	nie dotyczy

7. LITERATURA

<p>Literatura podstawowa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • (red.) Błeszyński J., 2008, <i>Alternatywne i wspomagające metody komunikacji</i>, Kraków. • Grycman M., Jerzyk M., Bucyk M., 2020, <i>Model aktywny. Komunikacja alternatywna i wspomagająca</i>, Warszawa.
--

- Teztchner M., Martinsen H., 2002, *Wprowadzenie do alternatywnych i wspomagających sposobów porozumiewania się*, Warszawa.

Literatura uzupełniająca:

- Bondy A. Frost L., 2010, *The Picture Exchange Communication System Podręcznik*, Warszawa.
- Greenberg J., Witzman E., 2020, *Razem uczyjemy się mówić. Przewodnik dotyczący wspomagania rozwoju językowego dzieci dla opiekunów i nauczycieli przedszkolnych*, Kraków.
- Grycman M., 2014, *Porozumiewanie się z dziećmi ze złożonymi zaburzeniami komunikacji. Poradnik nie tylko dla rodziców*, Kraków.
- (red.) Grycman M., Smyczek A., 2004, *Wiem, czego chcę! Z praktyki polskich użytkowników i terapeutów AAC*, Kraków.
- Grycman M., Kaczmarek B., 2019, *Podręczny słownik terminów AAC*, Kraków.
- (red.) Kaczmarek B., 2014, *Makaton w rozwoju osób ze złożonymi potrzebami komunikacyjnymi*, Kraków.
- (red.) Kaczmarek B., Wojciechowska A., 2015, *Autyzm i AAC*. Kraków.
- Kazimierska M., 2003, *Wybór systemu porozumiewania się w zależności od kompetencji ucznia*, „Biuletyn Stowarzyszenia Mówić bez Słów”, nr 1.
- Nosko-Goszczycka M., 2019, *AAC dla każdego. Poradnik dla rodziców i terapeutów*, Kraków.
- Winczura B., 2014, *Dzieci i specjalnych potrzebach komunikacyjnych. Diagnoza- edukacja – terapia*, Kraków.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej